

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ**

ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πόλεμος: οι επιπτώσεις στην παιδική ψυχή

Πόλεμος και παιδική ψυχολογία. Δυο έννοιες που αναμφίβολα η πρώτη επηρεάζει καταλυτικά τη δεύτερη. Η φρίκη του πολέμου αμαυρώνει* την παιδική ψυχή. Ο πόλεμος και οι επιπτώσεις του στην παιδική ψυχή είναι έντονες και χωρίς υπερβολή ανεξίτηλες. Φωλιάζουν για πολλά χρόνια μέσα της και στερούν στο παιδί το δικαίωμα στο όνειρο.

Το παιδί αποτελεί ένα από τα αθώα θύματα του πολέμου σε όποιο μέρος της γης κι αν ξεσπά. Σύμφωνα με στατιστικές έρευνες και δεδομένα που έχει δημοσιεύσει η μη κυβερνητική οργάνωση “ Save the children” κατά τη διάρκεια των τελευταίων 10 χρόνων περίπου δέκα εκατομμύρια παιδιά έχασαν τη ζωή τους σε πολεμικές συρράξεις σε διάφορα μέρη του κόσμου.

Πέρα όμως από το θάνατο οι επιπτώσεις του πολέμου σε ετήσια βάση στα παιδιά είναι ποικίλες. Πολλά παιδιά πεθαίνουν λόγω των πολύπλευρων συνεπειών του πολέμου, όπως είναι ο υποσιτισμός, οι διάφορες επιδημίες και συχνά η ενδεής* υγειονομική περίθαλψη. Ο πόλεμος στερεί στο παιδί τόσο τα βασικά αγαθά για την επιβίωσή του, όσο και το δικαίωμα για μια αξιοπρεπή ζωή. Πολλά παιδιά μένουν μόνα τους χάνοντας τους γονείς τους με συνέπεια να παίρνουν το δρόμο της προσφυγιάς με αβέβαιο μέλλον. Άλλα πάλι είναι επιρρεπή σε διάφορους επιτήδειους που τα εκμεταλλεύονται με κάθε τρόπο, στρατολογώντας τα ή διοχετεύοντας τα στον παράνομο τομέα της παιδικής εργασίας.

Τα παιδιά του πολέμου είναι αθώες και ευάλωτες ψυχές. Ακόμα κι αν γλυτώσουν το θάνατο, ενδέχεται να υποστούν σοβαρές ψυχικές διαταραχές, καθώς ο πόλεμος επιφέρει σημαντική συναισθηματική βλάβη. Φαινόμενα όπως το άγχος, το μετατραυματικό στρες και η κατάθλιψη ταλανίζουν* την παιδική ψυχή.

Παράλληλα, ο πόλεμος γεμίζει την παιδική ψυχή φρίκη και φόβο. Πώς μπορεί να εξηγήσει κάποιος σε ένα μικρό παιδί γιατί ξαφνικά βρέθηκε μακριά από το σπίτι του ή έχασε τους γονείς του; Πώς μπορεί να το κοιτάξει στα μάτια και να του πει γιατί ξαφνικά έπαψε να παίζει ανέμελα με τα υπόλοιπα παιδιά και γιατί τρέχει να κρυφτεί σε κάποιο υπόγειο καταφύγιο για να σωθεί;

Δυστυχώς οι επιπτώσεις του πολέμου συνοδεύουν το παιδί για πολλά χρόνια. Οι επιπτώσεις αυτές δεν αφορούν μόνο τη στέρξη βασικών αγαθών. Τα παιδιά του πολέμου πολλές φορές αντιμετωπίζουν τον παραγκωνισμό στις χώρες που καταφεύγουν ασυνόδευτα ή μη αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες στη μόρφωση και στην κοινωνική ένταξη. Αυτό έχει ως συνέπεια στην ψυχή να φωλιάζει ο φόβος, η απόρριψη, η απογοήτευση και η χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Παιδιά του πολέμου. Αθώες ψυχές που πεθαίνουν. Ψυχές που βιώνουν ή βίωσαν τον πόλεμο και τον φέρνουν για χρόνια στην ψυχή τους. Ανθρώπινα πλάσματα που δεν είχαν την ευκαιρία να μεγαλώσουν ή μεγάλωσαν ξαφνικά σε μια νύχτα υπό τους ήχους κάποιων βομβαρδισμών. Δυστυχώς αυτή είναι και εικόνα του σύγχρονου «ανεπτυγμένου» κόσμου. Ενός κόσμου για τον οποίο ρωτά κανείς τι έχει τελικά καταφέρει. Ένας σημαντικός προβληματισμός τον οποίο πρέπει οι ενήλικες αυτού του κόσμου να μελετήσουν σοβαρά. Γιατί όπως είχε πει ο μοναδικός Νίκος Καζαντζάκης: «Αν έστω και ένα παιδί σε κάποια άκρη του κόσμου πεθαίνει από την πείνα ή τον πόλεμο τότε ο πολιτισμός μας έχει αποτύχει οικτρά»...

*αμαυρώνει = βλάπτει, καταστρέφει / * ενδεής = φτωχός / *ταλανίζουν = ταλαιπωρούν

Νίκη Σταματοπούλου, άρθρο στο *maxmag.gr*, 22 Μαρτίου 2022

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**1^η δραστηριότητα**

A1. Να παρουσιάσετε τις επιπτώσεις του πολέμου στα παιδιά, όπως παρουσιάζονται στην 3^η και 4^η παράγραφο του κειμένου (60 - 70 λέξεις)

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

A2. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου («Το παιδί αποτελεί ... σε διάφορα μέρη του κόσμου») η αρθρογράφος καταφεύγει στην επίκληση στη λογική για να μας πείσει κι αξιοποιεί ως μέσα πειθούς τα τεκμήρια. Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε δύο (2) διαφορετικά τεκμήρια κάνοντας τις αντίστοιχες αναφορές στο κείμενο.

Μονάδες 6

A3. Στην τελευταία παράγραφο χρησιμοποιούνται εισαγωγικά σε δύο σημεία: «ανεπτυγμένου», «Αν έστω και ένα παιδί ... τότε ο πολιτισμός μας έχει αποτύχει οικτρά». Να αιτιολογήσετε τη λειτουργία των εισαγωγικών σε καθεμία από τις περιπτώσεις αυτές.

Μονάδες 4

A4. Για καθεμία από τις παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου να γράψετε μία συνώνυμη: επιδημίες, βλάβη, στέρηση, παραγκωνισμό, βιώνουν.

Μονάδες 5

3^η δραστηριότητα

A5. Στο πλαίσιο εκδηλώσεων που πραγματοποιεί το σχολείο σας με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης καλείστε να εκφωνήσετε μία ομιλία. Λαμβάνοντας υπόψη σας το κείμενο που διαβάσατε αλλά και τις προσωπικές σας εμπειρίες, να παρουσιάσετε τις συνέπειες που επιφέρει ο πόλεμος στη ζωή των ανθρώπων και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους θα επικρατήσει η ειρήνη σε όλο τον κόσμο (200-250 λέξεις).

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γιάννη Ρίτσου «Ειρήνη»

Τ' όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη.
Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.
Τα λόγια της αγάπης κάτω απ' τα δέντρα,
είναι η ειρήνη.

Ο πατέρας που γυρνάει τ' απόβραδο
μ' ένα φαρδύ χαμόγελο στα μάτια
μ' ένα ζεμπίλι* στα χέρια του γεμάτο φρούτα
κ' οι σταγόνες του ιδρώτα στο μέτωπό του
είναι όπως οι σταγόνες του σταμνιού
που παγώνει το νερό στο παράθυρο,
είναι η ειρήνη.

Όταν οι ουλές απ' τις λαβωματιές
κλείνουν στο πρόσωπο του κόσμου
και μες στους λάκκους που 'σκαψαν οι οβίδες
φυτεύουμε δέντρα
και στις καρδιές που 'καψε η πυρκαγιά
δένει τα πρώτα της μπουμπούκια η ελπίδα
κ' οι νεκροί μπορούν να γείρουν στο πλευρό τους
και να κοιμηθούν δίχως παράπονο
ξέροντας πως δεν πήγε το αίμα τους του κάκου,
είναι η ειρήνη.

Ειρήνη είναι η μυρωδιά του φαγητού το βράδυ,
τότε που το σταμάτημα του αυτοκίνητου στο δρόμο
δεν είναι φόβος,
τότε που το χτύπημα στην πόρτα σημαίνει φίλος,
και το άνοιγμα του παράθυρου κάθε ώρα σημαίνει ουρανός,
γιορτάζοντας τα μάτια μας με τις μακρινές καμπάνες των
χρωμάτων του,
είναι η ειρήνη.

[...]

Η ειρήνη είναι τα σφιγμένα χέρια των ανθρώπων
είναι το ζεστό ψωμί στο τραπέζι του κόσμου
είναι το χαμόγελο της μάνας.

Μονάχα αυτό. Τίποτ' άλλο δεν είναι η ειρήνη.
Και τ' αλέτρια που χαράζουν βαθειές αυλακιές
σ' όλη τη γη, ένα όνομα μονάχα γράφουν: Ειρήνη.
Τίποτ' άλλο. Ειρήνη.

Πάνω στις ράγες των στίχων μου
το τραίνο που προχωρεί στο μέλλον
φορτωμένο στάρι και τριαντάφυλλα
είναι η ειρήνη.

Αδέρφια μου,
μες στην ειρήνη διάπλατα ανασαίνει όλος ο κόσμος
με όλα τα όνειρά μας.
Δώστε τα χέρια, αδέρφια μου,
αυτό 'ναι η ειρήνη.

*ζεμπίλι: μεγάλος ανοιχτός σάκος από ψάθα, ύφασμα, δέρμα ή δίχτυ με δυο λαβές στα πλάγια (για ψώνια).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η Δραστηριότητα

B1. Να αναλύσετε πώς οραματίζεται το ποιητικό υποκείμενο την ειρήνη κάνοντας τις κατάλληλες παραπομπές από το ποίημα (80-100 λέξεις).

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

B2.α. Στην τελευταία στροφή του ποιήματος ο ποιητής χρησιμοποιεί το β' πληθυντικό πρόσωπο. Να εντοπίσετε και να καταγράψετε το σχετικό

σημείο (μονάδα 1) και να εξηγήσετε την επιλογή του αυτή. Σε ποιους απευθύνεται και τι τους ζητά να πράξουν; (μονάδες 5)

Μονάδες 6

B2.β. Να εντοπίσετε στο ποίημα μία μεταφορά, μία παρομοίωση και μία επανάληψη και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους με βάση το περιεχόμενο.

Μονάδες 9

3^η δραστηριότητα

B3. Το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει τη βαθιά του ανάγκη για παγκόσμια ειρήνη. Ταυτίζεστε με την ανάγκη του αυτή; Εσείς πώς φαντάζεστε έναν ειρηνικό κόσμο χωρίς πολέμους; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 20

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1. Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6 Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μια και μισή ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ